

University of
Stavanger

Eksamen i ING 200: Teknologiledelse

Varighet: 4 timer

Dato: 2. mai. 2018

Hjelpemidler:

Rentetabeller og bestemt, enkel kalkulator.

Oppgavesettet består av til sammen 10 sider

A. Flervalgsoppgaver (side 2-5)	30%
B. Bedriftsøkonomiske emner (side 6-8)	55%
C. Forretningsplan/entreprenørskap (side 9)	15%

Svarskjema for flervalgsoppgaver (side 10)

FORDEL TIDEN PÅ OPPGAVENE.

A. FLERVALGSOPPGAVER

30 %

Kun et alternativ er korrekt. Skriv svarene på eget skjema, side 9

Det blir ikke gitt minuspoeng. Husk at arket må leveres inn som en del av besvarelsen.

A1. Hva vil det si å ha et operasjonelt mål?

- A. Tjene masse penger
- B. Et mål man kan etterprøve, f eks tjene 1000 kr
- C. Et langsiktig mål

A2. Hva er forskjellen mellom finansregnskap og driftsregnskap?

- A. Ingen forskjell, de to begrepene brukes om hverandre.
- B. Finansregnskapet er mer omfattende, og går dypere enn driftsregnskap, med kalkyler, lønnsomhetsvurderinger o.l.
- C. Finansregnskapet er det offisielle regnskapet til virksomheten, mens driftsregnskapet er bedriftens interne regnskap og brukes i forbindelse med økonomistyringen

A3. God soliditet er avhengig av...

- A. Høy andel gjeld
- B. Høy varebeholdning
- C. Høy andel egenkapital

A4. Det er kjøpt inn materialer for kr 1 000 000 i perioden og beholdningen er økt med kr 90 000. Hva er da periodens kostnader til materialer?

- A. Kr 910 000
- B. Kr 1 000 000
- C. Kr 1 090 000

A5. Et driftsmiddel har en anskaffelseskostnad på kr 250 000. Antatt utrangeringsverdi etter 4 år er kr 50 000. Hva blir den årlige lineære avskrivningen?

- A. Kr 50 000
- B. Kr 40 000
- C. Kr 60 000

A6. En vare kjøpes for kr 12 500 inkl. mva og selges så for kr 25 000 inkl. mva. Hvor mye sitter vi igjen med for å dekke øvrige kostnader og fortjeneste?

- A. Kr 12 500
- B. Kr 15 000
- C. Kr 10 000

A7. Hva er grunnen til at bedriftene utarbeider finansregnskap?

- A. Fordi det er godt egnet til økonomistyring
- B. Fordi det er lovpålagt, og skal gi interessenter utenfor bedriften en rimelig mulighet for å vurdere virksomhetens økonomiske stilling.
- C. For å finne ut overskudd

A8. Hva forteller resultat-, balanse- og kontantstrømoppstillingen?

- A. Resultatoppstillingen viser den økonomiske stillingen over en bestemt periode, for eksempel en måned, et halvår eller et år. Balanseoppstillingen viser den økonomiske stillingen på et bestemt tidspunkt, hva bedriften eier og fra hvor de har fått pengene til dette fra. Kontantstrømoppstillingen er en mer detaljert oversikt over hvor pengene har kommet fra.
- B. Resultatoppstillingen viser den økonomiske stillingen over en bestemt periode, for eksempel en måned, et halvår eller et år. Balanseoppstillingen viser rentabiliteten til en bedrift. Kontantstrømoppstillingen er en mer detaljert oversikt over hvor pengene har kommet fra.
- C. Resultatoppstillingen viser den økonomiske stillingen på et bestemt tidspunkt, hva bedriften eier og fra hvor de har fått pengene fra. Balanseoppstillingen viser den økonomiske stillingen over en bestemt periode, for eksempel en måned, et halvår eller et år. Kontantstrømoppstillingen er en mer detaljert oversikt over hvor pengene har kommet fra.

A9. Kontormøbler anskaffes fra den 1.1.2016 for kr 150 000. Det avskrives etter saldometoden (20 %). Hva blir avskrivningene i 2017 (år 2)?

- A. Kr 24 000
- B. Kr 30 000
- C. Kr 6 000

A10. Hvilke påstander om i regnskapet er riktig?

- A. Innskutt egenkapital er midler som er tilført virksomheten fra eierne
- B. Hvis en post i regnskapet skal ansees som ekstraordinær må den inntreffe ofte/regelmessig og den må være vesentlig
- C. Opptjent egenkapital er overskuddet som skal gå til utbytte senere

A11. Hva kaller vi summen av de variable kostnadene som går med til å tilvirke eller produsere produkter eller ordrer?

- A. Tilvirkningsmerkost
- B. Tilvirkningskost
- C. Selvkost

A12. Hva innebærer laveste verdis prinsipp?

- A. Laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi
- B. Anskaffelseskost i henhold til regnskapsloven
- C. Omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi

A13. Hvilke av følgende utsagn beskriver markedsføring best?

- A. Markedsføringens mål er for enhver pris å øke bedriftens salg på kort sikt
- B. Markedsføringens mål er å styrke kundenes lojalitet og relasjoner med vekt på kundenes behov, ønsker og forventninger.
- C. Markedsføring kan forstås som reklame og salg.

A14. Hva er avskrivning?

- A. Avskrive ukurans på varelager
- B. Fordeling av anskaffelseskost over levetiden
- C. Regnskapsføring som gjør at eiendelene viser virkelig verdi i balansen

A15. 1000 kr settes i banken til 4% årlig rente, og det antas at renten holdes konstant de neste årene. Etter 1 år tar du ut 200 kr, og etter 2 år setter du inn 200 kr igjen. Hva er saldoen etter det tredje året?

- A. Ca 1117 kr
- B. Ca 1000 kr
- C. Ca 1110 kr

A16. Hva mener vi med produktivitet?

- A. Produktivitet dreier seg om tempoet i produksjonen
- B. Produktivitet handler om forholdet mellom produksjon og kvalitet
- C. Produktivitet er produksjonsmengde i forhold til ressursforbruk

A17. Husleiekostnader for en tilvirkningsbedrift er normalt:

- A. Alternativkostnader
- B. Variable kostnader
- C. Faste kostnader

A18. En bedrift har et årlig salg på 20 000 enheter (jevnt fordelt over hele året). Ordrekostnaden beløper seg til 500 per bestilling, mens lagringskostnaden er 25 per enhet. Hva blir optimal bestillingsmengde?

- A. 200
- B. 894
- C. 850

A19. En måned solgte en bedrift 1100 produktenheter til en pris av 900 kroner. Neste måned økte de prisen til 1080 kr og solgte 957 enheter. Hva er produktets priselastisitet?

- A. -0,65
- B. -1,0
- C. -1,3

A20. Dersom driftsgiringen er 4%, vil 1% endring i solgt kvantum resultere i 4% endring i

- A. driftsinntekter
- B. variable kostnader
- C. overskudd

A21. En virksomhet har en nullpunktsumsetning på kr 10 000 000. Virkelig omsetning utgjør kr 12 500 000. Dekningsgraden er 40%. Hvor stort er overskuddet?

- A. kr 5 000 000
- B. kr 7 500 000
- C. kr 1 000 000

A22. Gitt opplysningene i forrige spørsmål, hvor stor er sikkerhetsmarginen i prosent?

- A. 25%
- B. 20%
- C. 18%

A23. Tilvirkningskostnaden for et produkt er kr 530 basert på et totalt tilvirket kvantum på 10 000 enheter. Dersom det blir tilvirket 9 000 enheter denne måneden, hva kan vi forvente mht tilvirkingskostnaden per enhet:

- A. Den forblir den samme
- B. Den reduseres
- C. Den øker

A24. Etter hvert som antall tilvirkede enheter øker i det relevante kapasitetsintervallet, vil

- A. de variable kostnadene bli konstante
- B. de variable enhetskostnadene øke
- C. de faste kostnadene forbli konstante

A25. En bedrift har i en periode et salgsvolum på 1000 enheter som gir en salgsinntekt på kr 1 000 000. Variable enhetskostnader er kr 700 og de faste enhetskostnadene er kr 320. Bedriften har fått en forespørsel om å levere 100 enheter til en pris av kr 900. Hvordan vil dette påvirke bedriftens resultat?

- A. Det blir bedre
- B. Det blir dårligere
- C. Det blir uendret

A26. Hva legger en bank mest vekt på når den vurderer å gi lån til en nystartet bedrift?

- A. Sikkerheten
- B. Bedriftens egne budsjetter
- C. Hvor mange produkter man har

A27. Hvilken av de nevnte tidsbegreper gir normalt produktet merverdi?

- A. Transporttid?
- B. Kontrolltid?
- C. Foredlingstid?

A28. Opptak av nytt lån innebærer umiddelbart at

- A. gjeld og egenkapital øker like mye
- B. eierdeler og gjeld øker like mye
- C. gjelden øker og alle andre poster forblir uendret

A29. Alternativkostnaden til det å tilvirke en komponent i en fabrikk med ledig kapasitet og hvor det ikke finnes klare alternativer, er

- A. komponentens variable tilvirkningskostnader.
- B. de totale tilvirkningskostnadene for komponenten.
- C. null.

A30. En forretningsplan er

- A. et dokument som beskriver forretningsideen din og hvordan du har tenkt å drive virksomheten.
- B. det samme som internregnskapet.
- C. et dokument som kun skal brukes internt i bedriften.

B. BEDRIFTSØKONOMISKE EMNER

55%

B1. Markedstilpasning

20%

AS Hygrom produserer og selger en vare på et marked med fri konkurranse. Sammenhengen mellom produsert mengde og differansekostander er slik:

Mengde (x)	Differansekostnad (DK)
0-100	4 000 000
101-200	3 000 000
201-300	1 800 000
301-400	2 000 000
401-500	5 700 000
501-600	8 500 000
601-700	16 400 000
701-800	40 600 000

Markedsprisen for produktet er kr 55 000 per stykk. De faste kostnadene utgjør kr 2 000 000. Gjennomfør beregninger og lag en grafisk framstilling (diagram) av enhetskostnadene slik at du kan svare på følgende spørsmål:

- B1.1 Hva mener vi med øvre- og nedre dekningspunkt? Merk av i diagrammet øvre- og nedre dekningspunkt.
- B1.2 Hva mener vi med vinningsoptimum? Merk av vinningsoptimum i diagrammet. Ved hvilket volum finner vi vinningsoptimum og hva er overskuddet i vinningsoptimum?
- B1.3 Hva mener vi med kostandsoptimum? Merk av kostnadsoptimum i diagrammet. Ved hvilket volum finner vi kostnadsoptimum?

Bedriften står ovenfor en ombygging av en av avdelingene for å bedre det fysiske arbeidsmiljøet. Tiltaket vil øke de faste kostnadene med kr 1 500 000.

- B1.4 Hvilken virkning har tiltaket på den kostnadsoptimale og vinningsoptimale produksjonsmengden? Forklar hvordan du kom fram til svaret ditt.

B2. Produktkalkulasjon**10%**

En bedrift benytter tilleggskalkulasjon. Tilleggssatsene for de indirekte kostandene er gitt:

	Materialavd.	Tilvirkningsavd. 1	Tilvirkningsavd. 2	Adm. avd.
Tilleggssats: Faste kostander	70%	100%	30%	25%
Fordelingsgrunnlag	Direkte materialer	Direkte lønn i avd.	Direkte lønn i avd.	Tilvirkningskost
Tilleggssats: Variable kostander	20%	10%	Kr 30,60 pr maskin time	
Fordelingsgrunnlag	Direkte materialer	Direkte lønn i avd.	Maskintimer	Tilvirkningsmerkost

For ett produkt har man registrert følgende kostnader:

Direkte materialkostnader	550,00
Direkte lønn Tilvirkningsavd. 1	75,00
Direkte lønn Tilvirkningsavd. 2	175,00

Det har gått med 5 maskintimer i Tilvirkningsavd. 2.

B2.1 Bedriften mottar en forespørsel om å levere et produkt til kr 1 700. Sett opp en kalkyle etter både selvkost og bidragsmetoden.

B2.2 Drøft om bedriften bør akseptere denne ordren.

B3. Produktvalg og Kostnad – Resultat – Volumanalyse**25%**

”Halden Produkter AS” framstiller produktene ”Glass” og ”Væske”. Med disse produktene håper bedriften å få stoppet handelslekkasjen til Sverige. Begge produktene bearbeides i maskinavdelingen og i tapperiavdelingen. Det foreligger følgende informasjon om produktene.

	Glass	Væske
Pris per enhet	kr 650	kr 950
Direkte materialer per enhet	kr 75	kr 200
Direkte lønn per enhet i maskin avd.	1 t á kr 100	1,5 t á kr 100
Direkte lønn per enhet i tapperi avd.	0,5 t á kr 80	1 t á kr 80
Indirekte variable tilvirknings kostnader per enhet	kr 110	kr 195
Fordelte faste kostnader per enhet	kr 250	Kr 200

Faste kostander totalt for perioden er kr 1 000 000.

Maskinavdelingen har begrenset kapasitet. Tapperiavdelingen har ingen begrensinger i sin kapasitet. Det er heller ingen begrensing i tilgangen på materialer.

B3.1 Vil du anbefale ”Halden Produkter AS” å tilvirke ”Glass”, ”Væske” eller begge produktene? Svaret skal begrunnes med beregninger?

Kapasiteten i maskinavdelingen er på 3500 timer per periode. En mangel på lokaler gjør at kapasiteten i tapperiavdelingen begrenses til 2000 timer per periode og importrestriksjoner fører til at bedriften kun kan skaffe direkte materialer til en verdi av kr 375 000 per periode.

B3.2 Hvordan bør bedriften nå fordele sin produksjon mellom ”Glass” og ”Væske” når målet er høyest mulig fortjeneste?

B3.3 Gi en kort redegjørelse for hvordan kapasitetsutnyttelsen for de tre begrensede faktorene er når bedriften tilpasser sin produksjon slik du fant i deloppgave B3.2.

B3.4 Hvor stort er dekningsbidraget ved den valgte produktkombinasjon i deloppgave B3.2?

B3.5 ”Halden Produkter AS” produserer også produktet ”Kork”. Bedriften ønsker å øke salgsvolumet av ”Kork” og vurderer å bruke prisen aktivt for å øke sin markedsandel. ”Kork” har i dag en dekningsgrad på 30%. Ved en prisreduksjon på 10%, hvor mye må bedriften øke sin omsetning i prosent, for å få en positiv effekt av prisreduksjonen. De faste og variable kostnadene er som tidligere.

C. FORRETNINGSPLAN/ENTREPRENØRSKAP

15%

- C.1 Hvor kan man finne idéer slik at man på sikt kan få til ny virksomhet og nye produkter?
- C.2 Beskriv kort hvordan man kan gjøre en tidlig vurdering av om ideen er realiserbar.
- C.3 Hvilke eksterne (markedet) typer risikoer vil det være viktig å vurdere i en tidlig fase av utviklingsløpet?

ING 200: Teknologiledelse

Eksamen, 2. mai 2018

SVARSKJEMA FOR FLERVALGSOPPGAVER

Leveres sammen med resten av eksamensbesvarelsen.

Marker riktig svaralternativ med et kryss i rute A, B eller C

University of
Stavanger

	A	B	C
Oppgave A1.	☐	☐	☐
Oppgave A2.	☐	☐	☐
Oppgave A3.	☐	☐	☐
Oppgave A4.	☐	☐	☐
Oppgave A5.	☐	☐	☐
Oppgave A6.	☐	☐	☐
Oppgave A7.	☐	☐	☐
Oppgave A8.	☐	☐	☐
Oppgave A9.	☐	☐	☐
Oppgave A10.	☐	☐	☐
Oppgave A11.	☐	☐	☐
Oppgave A12.	☐	☐	☐
Oppgave A13.	☐	☐	☐
Oppgave A14.	☐	☐	☐
Oppgave A15.	☐	☐	☐
Oppgave A16.	☐	☐	☐
Oppgave A17.	☐	☐	☐
Oppgave A18.	☐	☐	☐
Oppgave A19.	☐	☐	☐
Oppgave A20.	☐	☐	☐
Oppgave A21.	☐	☐	☐
Oppgave A22.	☐	☐	☐
Oppgave A23.	☐	☐	☐
Oppgave A24.	☐	☐	☐
Oppgave A25.	☐	☐	☐
Oppgave A26.	☐	☐	☐
Oppgave A27.	☐	☐	☐
Oppgave A28.	☐	☐	☐
Oppgave A29.	☐	☐	☐
Oppgave A30.	☐	☐	☐